

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

REKOMENDACIJOS

P8_TA(2018)0227

Libija

2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento rekomendacija Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl Libijos (2018/2017(INI))

(2020/C 76/24)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2259 (2015) ir vėlesnes rezoliucijas,
- atsižvelgdamas į Libijos politinį susitarimą,
- atsižvelgdamas į 2017 m. rugpjūčio 22 d. JT generalinio sekretoriaus ataskaitą dėl JT paramos misijos Libijoje,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1973 (2011) ir visas vėlesnes JT ST rezoliucijas dėl Libijos, įskaitant Nr. 2380 (2017),
- atsižvelgdamas į JT generalinio sekretoriaus pranešimą, pateiktą remiantis Saugumo Tarybos rezoliucija Nr. 2312 (2016),
- atsižvelgdamas į JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro 2017 m. lapkričio 14 d. pareiškimą dėl žmonijos sąžinę sukretusių migrantų kančių Libijoje,
- atsižvelgdamas į JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro 2018 m. balandžio mėn. ataskaitą „Smurtas už grobų: savavališkas ir neteisėtas kalinimas Libijoje“,
- atsižvelgdamas į savo 2014 m. rugsėjo 18 d. rezoliuciją ⁽¹⁾, 2015 m. sausio 15 d. rezoliuciją ⁽²⁾ ir 2016 m. vasario 4 d. rezoliuciją dėl padėties Libijoje ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 20 d. AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pareiškimą dėl migrantų padėties Libijoje,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją,
- atsižvelgdamas į ES visuotinį požiūrį į migraciją ir judumą,
- atsižvelgdamas į 2017 m. sausio 25 d. Komisijos ir Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Migracija centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutu. Srautų valdymas ir gyvybių gelbėjimas“ (JOIN(2017)0004),
- atsižvelgdamas į 2017 m. vasario 3 d. Maltos deklaraciją,
- atsižvelgdamas į bendrą Afrikos ir ES strategiją ir jos veiksmų planą,
- atsižvelgdamas į bendrą pareiškimą dėl migrantų padėties Libijoje, priimtą 2017 m. Afrikos Sąjungos ir Europos Sąjungos aukščiausiojo lygio susitikime ir į sukurtą AS, ES ir JT aukšto lygio trišalę darbo grupę,

⁽¹⁾ OL C 234, 2016 6 28, p. 30.

⁽²⁾ OL C 300, 2016 8 18, p. 21.

⁽³⁾ OL C 35, 2018 1 31, p. 66.

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 17 d. Tarybos išvadas dėl Libijos,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 19 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 113 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A8-0159/2018),
- A. kadangi padėtis Libijoje labai nestabili ir šalis susiduria su sudėtingais tarpusavyje susijusiais iššūkiais dėl politinio stabilumo, ekonomikos vystymo ir saugumo;
- B. kadangi krizė Libijoje turi milžinišką poveikį Libijos žmonėms ir daro įtaką visam aplinkiniam regionui ir ES ir todėl Libijos gyventojų ir kaimyninių šalių bei Užsachario ir Viduržemio jūros regionų labai būtina užtikrinti politinį Libijos stabilumą, kuris yra pagrindinė šalies ekonominės ir socialinės padėties gerinimo sąlyga;
- C. kadangi ypač daug nerimo kyla dėl stabilumo Libijos pietuose, atsižvelgiant į nestabilią jos kaimyninių šalių padėtį, kuriose potencialūs džihadistų sukilėliai kelia grėsmę nusilpusioms Sahelio ir Sacharos regiono vyriausybėms;
- D. kadangi ES turėtų aktyviau bendrauti diplomatiniais kanalais ir panaudoti savo didelį finansinį įnašą saugumui ir socialinei bei ekonominei padėčiai Libijoje konsoliduoti;
- E. kadangi konfliktas Libijoje gali būti išspręstas tik vadovaujantis nuosekliu, visapusišku ir įtraukiu požiūriu, įtraukiant visus tarptautinius veikėjus ir suinteresuotuosius subjektus, be kita ko, įvairių vietos bendruomenių atstovus, genčių vadus ir pilietinės visuomenės aktyvistus, bei užtikrinant Libijos atsakomybę už taikos procesą ir dalyvavimą jame;
- F. kadangi Libijos politinis susitarimas ir Libijai skirtas JT veiksmų planas yra vienintelė perspektyvi programa šiai krizei įveikti;
- G. kadangi diplomatiniais veiksmais ir teikdama konkrečią paramą ES padeda Libijoje vykdyti politinį perėjimą prie stabilios, veikiančios šalies santvarkos ir remia JT tarpininkavimo pastangas šiuo atžvilgiu;
- H. kadangi nepaprastai svarbu, kad visos valstybės narės laikytųsi vienodos pozicijos, padidintų ES tarpininkavimo pastangas ir pabrėžtų esminį Jungtinių Tautų ir Jungtinių Tautų veiksmų plano vaidmenį; kadangi bet kokios paskiros valstybių narių iniciatyvos vertintinos teigiamai tik tuo atveju, jeigu jų imamasi pagal Europos principus ir jeigu jos visiškai atitinka ES užsienio politiką;
- I. kadangi ES veiksmai turėjo įtakos migracijos srautams, nes, palyginti su 2016 m., 2017 m. pabaigoje migrantų skaičius sumažėjo trečdaliu, o pirmaisiais 2018 m. mėnesiais jų skaičius buvo 50 proc. mažesnis nei tuo pačiu praeitų metų laikotarpiu;
- J. kadangi Libija yra svarbi tranzito arba išvykimo šalis migrantams, ypač iš Užsachario Afrikos, kurie nori pakliūti į Europos šalis; kadangi, bėgdami nuo smurto Libijoje, tūkstančiai migrantų ir pabėgėlių žuvo mėgindami perplaukti Viduržemio jūrą, kad pasiektų Europą;
- K. kadangi migrantai yra labiausiai dėl Libijos nesaugumo problemų kenčiantys asmenys, nes dažnai prieš juos savavališkai smurtauojama, jie tampa nevalstybinių subjektų vykdomo savavališko suėmimo ir sulaikymo, turto prievartavimo, taip pat pagrobimų siekiant išpirkos ir išnaudojimo aukomis;
- L. kadangi daugelį migrantų, ypač iš Užsachario Afrikos, šalyje neteisėtai sulaiko įvairios ginkluotos grupuotės;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- M. kadangi didelį susirūpinimą kelia tai, kad Nigeris į Libiją grąžino bent 132 sudaniečių, kurie naudojo UNHCR pagalbą;
- N. kadangi itin svarbi išlieka problema, susijusi su šalies viduje perkeltais asmenimis, kurie dažnai patiria dideles grėsmes, pvz., jiems tenka kirsti konflikto zonas, jie susiduria su sausumos minomis ir nesprogusiais sprogmenimis, taip pat patiria įvairių ginkluotų grupuočių smurtą;
- O. kadangi Libija tapo tranzitine prekybos žmonėmis šalimi; kadangi Libijoje yra šimtai tūkstančių įvairių tautybių migrantų ir prieglobsčio prašytojų, kurių daugelis gyvena itin prastomis sąlygomis ir yra potencialios neteisėtai migrantus gabenančių asmenų aukos; kadangi esama kaltinimų dėl vergijos Libijoje;
- P. kadangi paprasti Libijos gyventojai gyvena kaip niekad sudėtingomis sąlygomis, kurias dar labiau apsunkino grynųjų pinigų krizė, vandens ribojimas ir dažnai nutrūkstantis elektros energijos tiekimas, o šalies sveikatos priežiūros sistemos padėtis iš esmės yra katastrofiška;
- Q. kadangi Libijos politinis klimatas pasižymi giliu abipusiu nepasitikėjimu tarp skirtingų regionų pagrindinių politikos ir kariuomenės veikėjų;
- R. kadangi tarptautiniu mastu pripažinta Nacionalinės santarvės vyriausybė, užtikrindama savo saugumą, vis labiau pasikliauja keliomis karinėmis grupuotėmis; kadangi šios karinės grupuotės įgijo neregėto masto įtaką valstybės institucijoms Tripolyje, taigi, kelia grėsmę Jungtinių Tautų dedamoms pastangoms sukurti gyvybingesnę politinę sistemą šalyje;
- S. kadangi tokios šalys kaip Turkija, Kataras, Egiptas ir Jungtiniai Arabų Emyratai daro didelę įtaką įvairioms konfliktuojančioms grupėms;
- T. kadangi įvairių Libijos bendruomenių, genčių ir etninių grupių subnacionalinės tapatybės visada buvo Libijos socialinės ir kultūrinės sanklodos pagrindas ir atliko svarbų vaidmenį socialinėje bei politinėje raidoje, taip pat sprendžiant šalies saugumo klausimus; kadangi Libijos visuomenė turi gilius konfliktų tarp miestų, genčių ir etninių bendruomenių neformalių sprendimų priėmimo procesų tradicijas;
- U. kadangi šiuo metu šalyje nėra aiškios ir bendros teisės aktų sistemos, kiek tai susiję su rinkimų sistema; kadangi nepriimta konstitucija, taigi, šalis neturi teisinės sistemos, būtinos naujiems rinkimams surengti; kadangi dėl šiuo metu vyraujančio nebaudžiamumo atmosferos, paplitusio neteisėtumo, korupcijos, ginkluotų grupuočių vaidmens ir įtampos tarp Libijos regionų ir genčių toliau mažėja pasitikėjimas jau ir taip silpnomis viešosiomis ir valdžios institucijomis;
- V. kadangi Libijoje ir toliau daugėja neteisminių egzekucijų, kankinimų, savavališkų sulaikymų ir gyvenamųjų teritorijų bei infrastruktūros puolimų be atrankos, taip pat daugėja neapykantą kurstančių kalbų ir smurto skatinimo atvejų;
- W. kadangi Libijos rytuose ir vakaruose vis stiprėja ir intensyviau veikia Madchali pasekėjų salafitų ekstremistų grupuotė; kadangi Madchali pasekėjai priešinasi rinkimams, stengiasi išlaikyti dabartinę padėtį, visiškai atmeta bet kokį demokratijos modelį ir yra gerai ginkluoti, jie kelia aiškią tolesnio ekstremizmo ir smurto šalyje grėsmę;
- X. kadangi šalyje sugriuvus baudžiamosios teisenos sistemai padidėjo nebaudžiamumas ir sumažėjo galimybės nusikaltimų aukoms siekti apsaugos ir teisinės gynybos; kadangi keliuose regionuose, net tais atvejais, kai po nusikaltimo buvo pateiktos policijos ataskaitos, buvo imtasi mažai veiksmų, kad būtų pradėti skubūs, kruopštūs, veiksmingi, nešališki ir nepriklausomi tyrimai ir nusikaltimo vykdytojai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn; kadangi nuo 2011 m. Libijoje nebuvo nuteistas nė vienas ginkluotai grupuotei priklausantis nusikaltimo vykdytojas;
- Y. kadangi smurtą Libijoje nuolat kursto visaapimantis nebaudžiamumas už sunkius žmogaus teisių pažeidimus; kadangi deramai su tuo nekovoja ir toliau nesilaikant teisės normų taikaus sambūvio idėja ir kova su smurtiniu ekstremizmu gyventojams praras prasmę;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- Z. kadangi kelios dešimtys politinių ir žmogaus teisių aktyvistų, žiniasklaidos atstovų ir kitų visuomenės veikėjų buvo pagrobti arba jiems buvo grasinama; kadangi JT gavo pranešimų apie abiejų šalių vykdomus savavališkus sulaikymus, kankinimus ir netinkamą elgesį;
- AA. kadangi stiprėjantys išpuoliai prieš teisėjus, vietos pilietinės visuomenės organizacijas, žmogaus teisių gynėjus ir žiniasklaidos darbuotojus – taip pat prieš pabėgėlius ir migrantus – toliau blogina visų Libijos teritorijoje esančių civilių gyventojų žmogaus teisių padėtį; kadangi teisės normų nesilaikymas ir nebaudžiamumas už sunkius žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant kankinimus, savavališką sulaikymą, neteismines egzekucijas ir civilių ir infrastruktūros puolimus be atrankos toliau kursto smurtą šioje šalyje;
- AB. kadangi dėl prastai saugomų Libijos sienų skatinama neteisėta tarpvalstybinė prekyba ir kadangi dėl ginkluotų grupuočių paplitimo pasienio zonose dar labiau paastrėjo kova tarp konkuruojančių prekeivių dėl kelioms valstybėms priklausančių išteklių kontrolės; kadangi į šalį atvykstantys užsienio kovotojai ir įvairūs nusikaltėlių tinklai toliau naudojami nekontroliuojamam ginklų platinimui;
- AC. kadangi dėl nesaugumo ir politinio nestabilumo Libija tapo ekstremistų grupuočių veiklai palankia teritorija; kadangi Fecano regionas yra struktūriškai nestabilus ir istorinė pabėgėlių bei migrantų, taip pat naftos, aukso, ginklų, narkotikų ir neteisėto žmonių gabenimo tranzitu į Europą vieta; kadangi šiame regione vyrauja įtampa tarp etninių grupių ir genčių, kuri sustiprėjo žlugus Muammaro al-Gaddafi valdžiai, taip pat vyksta kova dėl šalies išteklių kontrolės; kadangi Fecano regiono stabilizavimas labai svarbus siekiant stabilizuoti padėtį visoje šalyje;
- AD. kadangi Libijos vietos valdžios institucijos labai svarbios siekiant užkirsti kelią konfliktams ir teikti gyventojams būtinausias viešąsias paslaugas;
- AE. kadangi nuo 2018 m. gegužės 7 d. vykdomas vis stipresnis Dernos miesto puolimas sausuma ir iš oro bei apšaudymas artilerijos pabūklais; kadangi žuvo daugybė civilių, tuo pačiu nepaprastai trūksta pagalbinių priemonių ir medicininės pagalbos, o humanitarinė padėtis yra katastrofiška;
- AF. kadangi 2018 m. gegužės 20–23 d. į komandiruotę Libijoje buvo išvykusi oficiali Parlamento delegacija;
1. rekomenduoja Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai:
- a) užtikrinti kuo tvirtesnę paramą 2017 m. rugsėjo mėn. JT specialiojo atstovo Ghassano Salamé pateiktam JT veiksmų planui, skirtam Libijai, kuriuo siekiama Libijos stabilizavimo ir politinio bei įtraukaus nacionalinio susitaikymo proceso, kuriuo būtų sudarytos galimybės visiems Libijos veikėjams, įskaitant visas gentis, pasiekti stabilų ir ilgalaikį politinį susitarimą, skiriant deramą dėmesį moterų ir mažumų dalyvavimui; atsižvelgti į įtraukusių konsultavimosi procesų rezultatus, kurie JT Saugumo Tarybai buvo pristatyti 2018 m. gegužės 21 d.; griežtai pasmerkti bet kokias pastangas pakenkti JT vadovaujama taikos procesui; toliau glaudžiai bendradarbiauti su JT paramos misija Libijoje (UNSMIL);
- b) sustiprinti savo diplomatinės pastangas siekiant remti JT planą bei padėti sustiprinti Libijos nacionalinės vyriausybės vienybę ir padėti jai sutelkti pastangas ir pasiekti politinį sutarimą, užtikrinti saugumą ir įtvirtinti savo valdžią visoje Libijos teritorijoje, ir ta valdžia būtų platesnio masto nei tarptautiniu mastu pripažintos Libijos nacionalinio susitarimo vyriausybės vykdoma ribota teritorijos kontrolė, nes tai būtina įtraukaus politinio sprendimo stabilizuoti, atkurti ir sutaisyti šalį, valstybės kūrimo, taip pat bet kokios taikos palaikymo operacijos, grindžiamos demokratija, teisės viršenybe ir žmogaus teisėmis, sąlyga; užtikrinti, kad atsakomybė už stabilizavimo procesą ir už sprendimą dėl būsimos valstybės santvarkos tektų Libijai; remti vietos mechanizmų ir šalyje esamų pajėgumų, susijusių su tarpininkavimu, ginčų sprendimu ir paliaubomis, stiprinimą ir prijungti juos prie Jungtinių Tautų veiksmų plano kaip dalį nuoseklaus ir integruoto požiūrio, kuris suteiktų galimybę pasiekti konkrečių ir ilgalaikių rezultatų;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- c) remti vadinamuosius miesto tarybų susirinkimus, kurie vyksta keliose savivaldybėse padedant Jungtinėms Tautoms, nes tai veiksminga iš apačios kylanti susitaikymo iniciatyva, kurios tikslas – skatinti įvairių bendruomenių dialogą, taigi, ji konkrečiai prisideda prie tvaraus ir perspektyvaus Libijos krizės sprendimo kūrimo ir padeda kurti nacionalinę pilietiškumo kultūrą;
- d) siekti priemonių institucijų kūrimui skatinti, tikrai pilietinei visuomenei kurti ir ekonomikos augimui paskatinti, atsisakyti pernelg išpūsto viešojo administravimo sektoriaus siekiant skatinti tvarią privačiojo sektoriaus plėtrą, nes tai yra būtina ilgalaikiam šalies stabilumui ir klestėjimui užtikrinti;
- e) remti Libijos pastangas kuriant naują konstitucinę santvarką, kurioje turėtų būti numatyta, kaip sąžiningai paskirstyti iš naftos išteklių gaunamą turtą ir kaip aiškiai padalyti uždavinius bei pareigas tarp istorinių regionų ir nacionalinės vyriausybės; priminti, kad tokia nauja konstitucija, kuri iš dalies galėtų remtis pakeistos 1963 m. konstitucijos elementais, padėtų organizuoti rinkimus visos šalies mastu, kurie turėtų būti rengiami tik tada, kai bus priimta nauja konstitucija ir tinkamai įvykdytos visos būtinos sąlygos, kad būtų užtikrintas didelis visuomenės dalyvavimas, jos pritarimas ir rinkimų teisėtumas;
- f) toliau teikti pirmenybę darbui ES institucijose sprendžiant, kaip geriau atsižvelgti į visus Libijos krizės aspektus, kurias priemonės taikyti ir kuriuos sektorius įtraukti, be kita ko, skiriant didesnę dėmesį vietos dinamikai, siekiant nustatyti veiksmingą visapusišką požiūrį į šalį ir parodyti visų institucijų ir valstybių narių tikslo ir iniciatyvos vienovę, kad būtų užtikrintas visų dalyvaujančių subjektų įgyvendinamų priemonių, kaip platesnės regiono strategijos dalies, suderinamumas;
- g) stiprinti dalyvavimą, matomumą ir padėties sąlyje sudėtingumo supratimą iš naujo įsteigiant ES delegaciją Tripolyje ir grąžinant į delegaciją nuolatinius ES darbuotojus;
- h) ir toliau pabrėžti, kad negali būti karinio sprendimo Libijos krizei įveikti, ir pakartoti, kad visos šalys ir ginkluotos grupės Libijoje turi įsipareigoti laikytis Libijos politinio susitarimo 42 straipsnio, gerbti tarptautinės humanitarinės teisės ir tarptautinių žmogaus teisių principus, taip pat susilaikyti nuo karingos retorikos ir smurto ir demobilizuotis bei įsipareigoti siekti taikingo konflikto sprendimo, taip vengiant tolesnės žalos ir mirčių; mano, kad derybos turėtų padėti suvienyti Libijos saugumo pajėgas iš visų regionų, siekiant sukurti civilių kontroliuojamą nacionalinę saugumo struktūrą, valdomą įtrauktos ir tarptautiniu mastu pripažintos Libijos vyriausybės, garantuojant skaidrumą ir atskaitomybę ir laikantis Libijos tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje, ir kad šioms deryboms pasibaigus turėtų būti pasirašytas protokolas, kuriuo visos ginkluotos grupuotės būtų įpareigosotos atsisakyti naudoti jėgą ir smurtą, vykdant nuoseklų ir visapusišką nusiginklavimo, demobilizacijos ir reintegracijos (angl. DDR) procesą, kuriuo siekiama ginkluotų grupuočių narius vėl integruoti į visuomenę, ir saugumo sistemos reformą (SSR), vadovaujantis Skhirato nediskriminavimo ir skaidrumo principais; mano, kad tokio protokolo pasirašymas turėtų suteikti galimybę įgyvendinti taikos susitarimą, kad būtų galima surengti laisvus ir sąžiningus rinkimus, ir turėtų suteikti ekonominių ir finansinių paskatų jį pasirašiusioms šalims siekti sukurti naujas valstybės institucijas;
- i) nepamiršti, kad reikia parengti specialiai pritaikytas programas, siekiant reintegruoti asmenis, o ne grupes, iš karinių grupuočių į valstybinį saugumo aparatą ir tokiu būdu sumažinti lojalumo konfliktus;
- j) remti JT pastangas 2018 m. pabaigoje surengti Libijoje rinkimus su sąlyga, kad jie bus rengiami tik tada, kai bus priimta nauja konstitucija; visų pirma remti pastangas suregistruoti rinkėjus, nes dabar yra užregistruota tik 50 proc. balsavimo teisę turinčių rinkėjų; užtikrinti, kad prieš rinkimus būtų priimtas susitarimas dėl pereinamųjų nuostatų, kad būtų atkurtas pasitikėjimas ir taip sustiprintas tarptautinis ir nacionalinis naujos valdžios teisėtumas; remti, taip pat ir techninėmis priemonėmis, tinkamos konstitucinės sistemos kūrimo procesą, kaip ir visą rinkimų procesą, siejant Europos finansinę paramą su įvykdytu įsipareigojimu priimti rinkimų įstatymą, pagal kurį būtų kuo labiau laikomasi Venecijos komisijos nustatytų tarptautinių principų;
- k) taikyti spaudimą tiems, kas trukdo politinėms taikos deryboms, ir efektyviai užtikrinti, kad būtų laikomasi JT ginklų eksporto embargo Libijai; apsvaistinti galimybę įvesti naujas sankcijas tiems, kas remia neteisėtus naftos sandorius;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- l) stiprinti bendradarbiavimą su visomis tarptautinėmis organizacijomis ir kitais vietoje esančiais subjektais, siekiant sustiprinti tarptautinių veiksmų suderinamumą ir susiliejimą; stiprinti diplomatinį darbą su visais regioniniais veikėjais ir kaimyninėmis šalimis, siekiant užtikrinti, kad jie prisidėtų prie teigiamos krizės Libijoje įveikos pagal JT veiksmų planą – vienintelę šiuo metu galimą krizės įveikos programą; remti Libijoje vykstantį Nacionalinės konferencijos procesą, kad būtų pasiektas skirtingų Libijos partijų susitarimas dėl tolesnių veiksmų pereinamajam laikotarpiui užbaigti; išpėti regiono veikėjus, kad jie nesiimtų jokios vienašalės ar daugiašalės karinės intervencijos, kuriai nėra jokio teisinio pagrindo ar neduotas Nacionalinio susitarimo vyriausybės politinis pritarimas;
- m) padėti deleguoti į Libiją teisės aktų rengėjus, teisėjus ir specialiuosius prokurorus, kurie galėtų padėti peržiūrėti Libijos kovos su terorizmu teisės aktus, ir užtikrinti, kad jie turėtų deramų priemonių vadovauti kovos su terorizmu byloms ir jas vykdyti pagal teisinės valstybės principus;
- n) apsvarstyti krizės Libijoje klausimą platesniame, regiono ir visos Afrikos kontekste, atsižvelgiant į tai, kad Libija yra labai svarbi Šiaurės Afrikos, Sahelio ir Viduržemio jūros regionų stabilumui; skatinti Libijos bendradarbiavimą su jos Sahelio regiono kaimynėmis ir sudaryti palankias sąlygas šiam bendradarbiavimui; kartu taip pat apsvarstyti padėties Libijoje poveikį dinamiškai ir iššūkiams, su kuriais susiduria ES; sukurti visapusišką politiką dėl Libijos, kuria būtų atsižvelgta į regiono ir visos Afrikos perspektyvą, apimančią platesnę vystymosi, saugumo, migracijos politiką, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugą, kovą su terorizmu, taip pat kovą su vergija ir išnaudojimu; užtikrinti, kad ši politika būtų paremta tinkamu ir pakankamu jos įgyvendinimo finansavimu, įskaitant būsimą Daugiametę finansinę programą, kad būtų pasiekta konkrečių rezultatų; kai tik įmanoma, tęsti ir stiprinti NATO operacijos „Sea Guardian“ ir Europos Sąjungos karinės operacijos „Sophia“ Viduržemio jūros regiono pietų centrinėje dalyje bendradarbiavimą;
- o) užtikrinti nuolatinį ir aktyvų dalyvavimą kovoje su terorizmu ir prekyba žmonėmis ne tik integruojant žvalgybos pajėgas, bendradarbiaujant finansų srityje ir teikiant taktinį palaikymą, bet ir vykdam socialines ir švietimo programas sveikatos priežiūros ir švietimo srityje, kad būtų sustiprintas socialinių veikėjų ir pagrindinių nuomonių formuotojų mokymas ir pasitelkimas kovojant su smurtiniu ekstremizmu ir skleidžiant sambūvio ir taikaus bendradarbiavimo žinią;
- p) atsižvelgti į tai, kad nors grupuotė „Da'esh“ („Islamo valstybė“) gali būti labai susilpnėjusi Libijoje, šalyje plinta naujų formų ekstremizmas, pvz., Madchali pasekėjų praktikuojamas kultas; nepamiršti, kad efektyviausias būdas panaikinti radikalias ginkluotas grupuotes galiausiai yra sukūrimas įtraukčių šalies institucijų, kurios galėtų užtikrinti teisės viršenybę, teikti viešąsias paslaugas ir užtikrinti vietos saugumą, taip pat efektyviai kovotų su šalies ir platesnio regiono stabilumui grėsmę keliančiomis grupuotėmis;
- q) vadovaujantis 2017 m. liepos 25 d. Paryžiaus deklaracija užtikrinti, kad ES lėšos būtų veiksmingai naudojamos tarpvyriausybiniam koordinavimui užtikrinti ES stabilizavimo priemonėmis atkuriant viešąją infrastruktūrą; pirmenybės tvarka finansuoti projektus ir iniciatyvas, skirtus veikėjams, skatinantiems atskaitomybę ir demokratinius pokyčius, remti, kuriais vietos lygmeniu plėtojamas dialogas, susitaikymo ir konfliktų sprendimo mechanizmai, įtraukiant moteris ir dirbant su jaunimu, kad jis neužsiimtų nusikalstama veikla, pvz., nestotų į ginkluotas grupuotes, kurios vykdo kontrabandą ir prekybą žmonėmis; toliau stiprinti pilietinę visuomenę, visų pirma žmogaus teisių gynėjus, ir remti politinį procesą, saugumą ir tarpininkavimo veiklą, visų pirma taikant Europos kaimynystės priemonę ir Pagalbinę taikos ir stabilumo užtikrinimo priemonę (IcSP); skatinti vietos ir nacionaliniu lygmeniu įgyvendinti atstovavimu pagrįstą valdymą, siekiant geriau spręsti su susitaikymu, stabilizavimu ir saugumo atkūrimu susijusias problemas; užtikrinti, kad ES skubiosios pagalbos patikos fondo lėšos būtų skiriamos tik vadovaujantis jo pirminiais tikslais ir atlikus išsamią vietos valdžios institucijų ir lėšų gavėjų analizę bei vėlesnį vertinimą;
- r) remti savivaldybių pastangas teikti būtiniausias paslaugas ir kurti vietos valdžią; užtikrinti būtinaį gyvenimo lygį gyventojams, atsižvelgiant į tai, kad norint pristatyti žmonėms susitaikymo procesą ir kovoti su neteisėta prekyba žmonėmis, būtinas geresnis vietos politinės ir ekonominės sistemos supratimas; užtikrinti, kad ES lėšos būtų efektyviai naudojamos projektuose, kuriais siekiama padėti Libijos gyventojams ir pilietinei visuomenei; remti pilietinės visuomenės organizacijų ir vietos valdžios institucijų bendravimą;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- s) remti iniciatyvas, tokias kaip Misratos ir Tavergos susitaikymo komiteto vykdoma kampanija, per kurią šie du Misratos ir Tavergos miestai pasiekė susitarimą, grindžiamą taikaus bendro gyvenimo principais, suteikiantį galimybę priverstiems pasitraukti iš Tavergos žmonėms grįžti į savo miestą;
- t) toliau skatinti Libijos institucijas dirbti veiksmingiau ir skaidriau, siekiant pagerinti visų Libijos žmonių gyvenimo sąlygas, be kita ko, atkuriant svarbiausias viešąsias paslaugas ir viešąsias infrastruktūras, gerinti šalies ekonomikos valdymą, išspręsti likvidumo krizę ir įgyvendinti ekonomikai atkurti ir padėčiai stabilizuoti būtinas finansines ir ekonomines reformas, kurių reikalauja tarptautinės finansų įstaigos; padėti šaliai sukurti rinka pagrįstą ekonomiką, kuri būtų pajėgi patenkinti visų Libijos gyventojų poreikius; primygtinai raginti Libijos valdžios institucijas užtikrinti, kad pajamos iš gamtos išteklių ir atitinkama nauda būtų naudojami visų gyventojų labui, be kita ko, vietos lygmeniu; paraginti Libijos valdžios institucijas įsipareigoti laikytis aukštų skaidrumo standartų šalies gavybos pramonės sektoriuje, ir visų pirma kuo skubiau patvirtinti Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvos reikalavimus; padėti Libijos valdžios institucijoms kovoti su bet kokia neteisėta veikla, kuri kenkia nacionalinei ekonomikai, kaip neseniai buvo pranešta pagal rezoliuciją Nr. 1973(2011) dėl Libijos įsteigtos ekspertų grupės tarpinėje ataskaitoje;
- u) toliau ryžtingai smerkti žmogaus teisių ir tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus ir sustiprinti pastangas siekiant teikti humanitarinę pagalbą gyventojams, kuriems jos reikia, ir visoms šalies dalims, visų pirmą susijusių su sveikatos priežiūra ir energijos jėgainėmis; užtikrinti didesnę humanitarinės finansinės pagalbos veiksmingumą ir sustiprinti paramą vietoje veikiančioms humanitarinėms organizacijoms bei bendradarbiavimą su jomis; taip pat smerkia daugybę vis dažnėjančių bandymų apriboti erdvę pilietinei visuomenei, visų pirma per baudžiamąją teisinę sistemą, žmogaus teisių gynėjų puolimus ir puolimus prieš teismines institucijas; ragina AS, JT ir ES toliau bendradarbiauti ir imtis griežtų priemonių, siekiant nedelsiant sustabdyti šiuos žmogaus teisių pažeidimus; stiprinti pilietinę visuomenę ir remti vietos žiniasklaidos kūrimą ir nepriklausomumą;
- v) paspartinti pastangas, susijusias su ES finansuojamu UNHCR skubios evakuacijos mechanizmu, kurį naudojant iš Libijos pavyko evakuoti 1 000 pažeidžiamiausių pabėgėlių, kuriems buvo būtina apsauga; paraginti Libijoje esančias Libijos partnerius išplėsti esamą pilietybių, su kuriomis šiuo metu Libija leidžia UNHCR dirbti, sąrašą;
- w) spręsti neteisėtos migracijos per Libiją ir iš Libijos klausimą, atsižvelgiant į tai, kad reikia rasti ilgalaikių, veiksmingų ir perspektyvių sprendimų, kurie turėtų apimti kovą su pagrindinėmis migracijos Afrikoje kilmės ir tranzito šalyse priežastimis, ir apibrėžti tarptautinės migracijos procesų, šiuo metu grindžiamų perkėlimu taikant skubaus perkėlimo mechanizmą arba tiesioginiu perkėlimu, teisinį pagrindą; sutelkti ES pastangas į migrantų apsaugą Libijoje; padėti Libijos valdžios institucijoms užtikrinti šalies viduje perkeltų asmenų grįžimą į jų namus ir padėti vietos bendruomenėms susidoroti su iššūkiais, kartu užtikrinant, kad viduje perkeltų asmenų grįžimas nebūtų tiesiog grindžiamas pinigine išmoka už teisę grįžti, nes toks modelis būtų pavojingas įvairioms ginkluotoms grupuotėms; įspėti tarptautinę bendruomenę, kad būtina imtis atitinkamų priemonių sudėtingiems Libijos bei Sahelio ir Sacharos regiono vystymosi, žmogaus teisių ir saugumo iššūkiams spręsti, įskaitant veiksmingas kovas su prekyba žmonėmis ir nelegaliu migrantų gabenimu priemonėmis; užtikrinti, kad kovos su neteisėtu žmonių gabenimu ir prekyba žmonėmis priemonės netrukdytų judėjimo laisvei, susijusiai su regiono ekonomine plėtra;
- x) sustiprinti bendras ES, Afrikos Sąjungos ir JT pastangas siekiant pagerinti migrantų ir pabėgėlių apsaugą Libijoje, visų pirma skiriant dėmesį pažeidžiamiems asmenims; nuodugnai ir nedelsiant ištirti kaltinimus dėl nusikalstamų grupuočių vykdomo smurto ir jų nežmoniško elgesio su migrantais ir pabėgėliais Libijoje, taip pat skundus dėl taikomos vergijos praktikos; imtis naujų iniciatyvų siekiant užkirsti kelią tokių incidentų pasikartojimui ateityje; pagerinti sąlygas sulaikymo centruose laikomiems pabėgėliams ir migrantams ir primygtinai paraginti Libijos valdžios institucijas kuo skubiau uždaryti centrus, kuriuose, kaip nustatyta, nesilaikoma tarptautinių standartų; tęsti ir stiprinti savanoriško grįžimo pagalbą ir perkėlimo veiksmus, atliekamus bendradarbiaujant su JT ir Afrikos Sąjunga, pabrėžiant, kad šiuo atžvilgiu svarbu panaikinti Libijos reikalavimą dėl „išvykimo vizų“; paskatinti Libijos valdžios institucijas nutraukti savavališkus sulaikymus ir vengti sulaikyti pažeidžiamus asmenis, ypač vaikus; užtikrinti, kad su migrantais būtų elgiama visapusiškai laikantis tarptautinių žmogaus teisių standartų, ir skirti tam reikiamą finansavimą ES biudžeto lėšomis; raginti Libiją pasirašyti ir ratifikuoti 1951 m. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir šios konvencijos 1967 m. protokolą; užtikrinti, kad ES integruoto sienų valdymo pagalbos misija Libijoje (EUBAM Libya), Europos Sąjungos karinė operacija „Sophia“ Viduržemio jūros regiono pietų centrinėje dalyje ir FRONTEX operacija „Themis“ kartu sutelktų dėmesį į tai, kaip sutrukdyti neteisėtai veiklai, įskaitant neteisėtą migrantų pervežimą, prekybą žmonėmis ir terorizmą centriniam Viduržemio jūros regione; užtikrinti, kad EUBAM, neviršydama savo įgaliojimų, toliau aktyviai dalyvautų ir padėtų Libijos valdžios institucijoms prioritetinėse srityse, susijusiose su sienų valdymu, teisėsauga ir platesne baudžiamosios teisės sistema;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- y) toliau stiprinti pastangas kovojant su bet koku neteisėtu žmonių gabenimu ir prekyba žmonėmis per Libijos teritoriją ir iš jos, taip pat nuo Libijos pakrantės, nes tai kenkia Libijos stabilizavimo procesui ir kelia mirtiną pavojų tūkstančiams žmonių; šiuo atžvilgiu užtikrinti tolesnį ES indėlį sprendžiant šias problemas, padedant partneriams Libijoje kurti jau seniai reikalingus pajėgumus šalies sausumos ir jūrų sienoms apsaugoti ir bendradarbiaujant su Libijos valdžia, kad būtų įgyvendinta visapusiška sienų valdymo strategija;
- z) remti ilgalaikį sprendimą dėl daugiau kaip 180 000 šalies viduje perkeltų asmenų Libijoje, įskaitant apytiksliai 40 000 buvusių Tavergos gyventojų, suteikiant jiems galimybę persikelti arba palengvinant jų saugų grįžimą namo ir šiuo atžvilgiu teikiant didesnę paramą UNHCR ir TMO;
- aa) kovoti su tarptautinių nusikalstamų grupuočių ir teroristinių grupuočių veiklos hibridizacijos reiškiniu vykdant nuodugnius tyrimus, konkrečiai susijusius su prekyba žmonėmis ir seksualine prievarta konflikto laikotarpiu;
- ab) remti bendradarbiavimą su Libijos pakrančių apsaugos tarnyba, nes nuo 2017 m. sausio iki spalio mėn. pabaigos tai padėjo išgelbėti beveik 19 000 migrantų Libijos teritoriniuose vandenyse; padėti Libijos valdžios institucijoms oficialiai pranešti apie jų paieškos ir gelbėjimo zoną, nustatyti aiškias standartinės veiklos procedūras dėl išlaipinimo ir užtikrinti veikiančią Libijos pakrančių apsaugos tarnybos stebėsenos sistemą, siekiant sukurti aiškų ir skaidrų visų Libijos pakrantėje išsilaipinančių asmenų registrą ir užtikrinti, kad jais būtų tinkamai pasirūpinama vadovaujantis tarptautiniais humanitariniais standartais; toliau bendradarbiauti su Libijos valdžios institucijomis siekiant paspartinti parengiamuosius darbus dėl gelbėjimo jūroje koordinavimo centro Libijoje, kad būtų padidinti jų paieškos ir gelbėjimo pajėgumai; užtikrinti tolesnį specializuotus TMO ir UNHCR mokymus, skirtus Libijos pakrančių apsaugos tarnybai, apie tarptautinę apsaugą, pabėgėlių teisę ir žmogaus teises;
- ac) sustiprinti savo humanitarinę ir civilinę pagalbą, siekiant padėti Libijos gyventojams ir patenkinti būtiniausius asmenų, smarkiai nukentėjusių per konfliktą Libijoje, pirmiausia labiausiai nuniokotose teritorijose, poreikius, taip pat būti pasirengusiems reaguoti į bet kokią padėties pablogėjimą; be to, primygtinai ragina ES remti nesmurtinio daugialypių šalies krizių sprendimo siekiančių pilietinės visuomenės organizacijų, visų pirma moterų grupių, įgalėjimo procesą;
- ad) naudotis visais reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais išteklių, siekiant padėti pabėgėliams, ir suteikti tinkamą humanitarinę pagalbą asmenims, kurie buvo perkelti, siekiant kovoti su humanitarine krize Libijoje, dėl kurios tūkstančiai žmonių buvo priversti bėgti iš šalies;
- ae) sustiprinti tarptautines pastangas siekiant išardyti nelegalaus migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis tinklus ir sustiprinti pastangas kovoti su šiais nusikaltimais bei patraukti jo vykdytojus baudžiamojon atsakomybėn; tęsti ir stiprinti operaciją „Sophia“ Viduržemio jūros regiono pietų centrinėje dalyje, kad būtų sugriautas prekyautojų žmonėmis ir nelegalios imigracijos tarpininkų verslo modelis, sustiprinti Libijos pakrančių apsaugos tarnybos pajėgumai ir padėta įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliucijas dėl ginklų eksporto embargo ir neteisėtos prekybos nafta; toliau teikti paramą Libijai vykdant civilines bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijas; didinti su nelaimės išiktų žmonių paieška ir gelbėjimu susijusius pajėgumus, užtikrinti, kad visos valstybės suteiktų daugiau pajėgumų, ir pripažinti privačių subjektų ir nevyriausybinų organizacijų teikiamą paramą vykdant gelbėjimo operacijas jūroje ir žemėje, atsižvelgiant į esamą tarptautinę teisinę sistemą ir saugumo klausimus;
- af) dar kartą patvirtinti visiška Tarptautinio baudžiamojo teismo įgaliojimų palaikymą dėl tebesitęsiančių žmogaus teisių pažeidimų Libijoje, primenant, kad tarptautiniai atskaitomybės mechanizmai, pvz., Tarptautinis baudžiamasis teismas ir visuotinė jurisdikcija, yra svarbūs įgyvendinant taikos planą pagal sistemą, kurioje nustatyti veiksmai siekiant atskaitomybės ir pagarbos žmogaus teisėms Libijoje; remti Tarptautinio baudžiamojo teismo pastangas patraukti atsakomybėn žiaurių nusikaltimų vykdytojus; remti JT specialiojo atstovo Libijai 2017 m. lapkričio mėn. raginimą tarptautinei bendruomenei padėti Libijai kovoti su nebaudžiamumu už karo nusikaltimus ir apsvarstyti bendrų tribunolų galimybę; ragina ES ir valstybes nares remti tarptautinius mechanizmus suteikiant nacionalinei teismų sistemai visas reikiamas priemones, kad ji galėtų pradėti tirti ankstesnius ir tebevykdomus sunkius pažeidimus, ir remti būsimas teisėtas Libijos valdžios institucijas, kai jos šią misiją vykdys pačios; atsižvelgti į tai, kad sąžiningi teismai užtikrintų teisingumą visiems dėl žmogaus teisių pažeidimų Libijos teritorijoje nukentėjusiems asmenims, nes tai taptų pagrindu tvariam susitaikymui ir taikai;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- ag) išreikšti susirūpinimą dėl didėjančios grupuotės „Da'esh“ ir kitų teroristinių grupių įtakos Libijoje, nes tai destabilizuoja šalį ir kelia grėsmę kaimyninėms šalims ir ES;
 - ah) raginti Libijos valdžios institucijas ir karines grupuotes užtikrinti galimybes iš išorės patekti į sulaikymo įstaigas, pirmiausia į tas, kurios skirtos migrantams;
 - ai) paaiškinti padėtį dėl akcijų dividendų, pajamų už akcijas ir palūkanų išmokėjimo už Europos Sąjungoje Libijos investicijų institucijos išaldytas lėšas; pateikti išsamią ataskaitą apie visą palūkanų sumą, kuri buvo gauta iš Muammaro al-Gaddafi turto nuo jo išaldymo 2011 m., ir pateikti asmenų arba subjektų, kurie pasinaudojo šiomis palūkanų išmokomis, sąrašą; pirmenybės tvarka išspręsti klausimą dėl galimos ES sankcijų režimo spragos, susijusios su šia problema;
 - aj) skatinti projektus, skirtus Fecano regiono ekonominiam vystymuisi ir teisėtos ekonomikos plėtrai, glaudžiai bendradarbiaujant su įvairiomis bendruomenėmis, visų pirma su tomis, kurios įsikūrusios ties migracijos maršrutais, siekiant kovoti su nusikaltėlių tinklų neteisėta veikla ir teroristinių grupuočių smurtiniu ekstremizmu, kuriant alternatyvius pajamų šaltinius, visų pirma jaunimui;
 - ak) toliau taikyti ginklų eksporto į Libiją embargą, kad jie nepatektų į ekstremistų ir ginkluotų grupuočių, dėl kurių toliau didėja nesaugumas ir nestabilumas visoje Libijos teritorijoje, rankas;
 - al) imtis skubių diplomatinių veiksmų siekiant apsaugoti civilius ir spręsti humanitarinės padėties Dernoje klausimą;
2. paveda Pirmininkui perduoti šią rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausijai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir susipažinti Libijos nacionalinės vienybės vyriausybei.
-